

Jiráskovy sady

Nejdříve trochu historie

Sady vznikly na zbořených hradbách, nejdříve jako park pro důstojníky a jejich hosty v r. 1868, v r. 1896 byly rozšířeny o zasypaný hradební příkop., jejich celková plocha je 5,77 hektarů. V roce 1922 přebírá sady město. V roce 1926 dochází ke zrušení užitkové zahrady, která se nacházela na soutoku. V roce 1927 založeno původního alpinum. Mohutná vichřice 4. července 1929 zničila v sadech přes 300 stromů.

Hlavním vchodem ze třídy ČSA vstupujeme do jednoho z nejhezčích parků Hradce Králové a přicházíme k pomníku Aloise Jiráska. Tento památník nechala postavit odbočka Svazu československého důstojnictva. Jeho podobu navrhl B. Srdínko, absolvent sochařské školy v Hořicích. Odhalení proběhlo 4. června 1922. Reliéfní desku (navržena Bohuslavem Líznerem) zdobí citát z Jiráskova Bratrstva: “Půjdemě. Já, bratr, my všichni. Kamkoli poznáš” (Bratrstvo I.díl, XX. Kapitola). Pamětní deska s portrétem Aloise Jiráska byla na pomníku odhalena v roce 1931 (autor hořický sochař Plichta).

Po levé straně nemůžeme minout dřevěný kostelík sv. Mikuláše postavený v letech 1502-1510 obyvateli Habury u Medzilaborců původně jako pravoslavný. V r. 1740 se však Habura zmohla na nový kamenný kostel a dřevěný odprodala Malé Polaně, kde byl tento kostelík jako řeckokatolický, zasvěcen roku 1759 sv. Mikuláši-Divotvorci. Ani v Malé Polaně nenalezl trvalé místo. Po dokončení zděného kostela byl dřevěný kostelík v roce 1935 rozebrán a převezen až do Hradce Králové. Kostelík pro město zakoupil tehdejší starosta města Josef Pilnáček.

Po asfaltové cestě přicházíme do středu Jiráskových sadů – proti nám je kruhovitý parkový pavilon pro pořádání koncertů z roku 1932 a po levé straně stojí budova městské letní restaurace stavěná v r. 1929-1933 podle projektu arch. J. Rejchla. V současnosti je zde umístěna floristická škola, která se opravdu o park stará a každoročně láká návštěvníky na své přehlídky floristického umění v adventní době a o velikonocích.

Pravá strana (před zahradním domkem) je vroubena řadou krásných magnolií a přicházíme k jednomu z dochovaných zbytků pevnosti – tzv. poterně. Poterna je tunel cca 2 m vysoký, byl na obou stranách opatřen dveřmi a sloužil k přesunu vojáků. Projdeme tunelem a vcházíme do růžového sadu. Po pravé straně nás upoutá krása rododendronů a venkovních azalek a nemůžeme si nevšimnout krásného alpinia po obou stranách. Balvany jsou

z Českomoravské vysočiny, drobné kusy čediče z pozůstatků městských hradeb. Rekonstrukce původního alpinia byla realizována podle projektu dr. Špouly v roce 1992.

Před námi, na levém konci poloostrova je umístěna plastika od Josefa Škody Soutok Labe s Orlicí, odhalená v roce 1934. Po pravém břehu, proti toku Orlice se vracíme ke hlavnímu vchodu, kde po levé straně je další zbytek pevnostního objektu – bývalá střílnová kasemata, v jejich blízkosti byla artézská studně, která dodávala vodu pro bývalý pivovar.

Ještě nám zbývá kratší procházka parkem, ale tentokrát vstoupíme vedlejším vchodem z Křížkové ulice, po levé straně uvidíme dětské hřiště, které má také zajímavou historii. Původně, po převzetí sadů městem, zde bývaly tenisové kurty (hráči byli většinou členy Svazu čs. důstojnictva), v zimě se zde bruslilo a dřevěná patrová budova na konci sloužila jako ohřívárna pro bruslaře a později se odsud vysílala i hudba, aby se sportovcům lépe bruslilo. V roce 1933 zde dokonce proběhly krasobruslařské závody. Po cestičce opět přicházíme do středu Jiráskových sadů a můžeme navázat na již popsanou cestu.

Zpracovala: Jarmila Sibalová, Spolek za staré město Hradec Králové o.s.

Použitá literatura:

Doubek, Z., Lajdar, M.: Kouzlo objevů, nakladatelství ML, 2002

Krátký, J.: Urbanistické kompozice Hradce Králové. Pedagogická fakulta v Hradci Králové, 2000.

Malina, J.: Královehradecké obrázky 2.díl. Vydavatelství Jaroslav Hruza, 2006

Zikmund, J., Pospíšilová, J., Lenderová, Z.: Fotoalbum města Hradce Králové 1918-1945. Garamond, 2002